

Afgrænsning af miljøkonsekvensrapport for etablering og drift af en dagligvarebutik ved Porten i Sønderborg

1) Introduktion

En privat bygherre ønsker at anlægge en dagligvarebutik i erhvervsområdet Porten i Sønderborg, som en dagligvarekæde efterfølgende skal drive.

Projektet er omfattet af bilag 2 pkt. 10 b i miljøvurderingsloven:

"Anlægsarbejder i byzoner, herunder opførelse af butikcentre og parkeringsanlæg"

Bygherre har den 10. november 2023 anmodet Sønderborg Kommune om, at projektet skal undergå en miljøvurdering, jf. miljøvurderingsloven § 19, stk. 4. Dette indebærer bl.a. en proces, hvor offentligheden og berørte myndigheder skal høres ad flere omgange og bygherre skal udarbejde en miljøkonsekvensrapport. Processen munder ud i, at Sønderborg Kommune skal træffe afgørelse efter § 25 i miljøvurderingsloven om bygherres ansøgning kan imødekommes.

2) Afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold

I bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) er der i § 1, stk. 2 anført:

"Formålet med en miljøvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden så tidligt som muligt og forud for, at myndigheden træffer afgørelse om planen, programmet eller projektet, tages hensyn til planers, programmets og projekters sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser og arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker og ressourceeffektivitet og det indbyrdes forhold mellem disse faktorer."

Både negative og positive virkninger af projektet skal vurderes.

Myndigheden skal jf. miljøvurderingslovens § 23 afgive en udtalelse om afgrænsning af miljøkonsekvensrapportens indhold på baggrund af bygherrens ansøgning. Offentligheden skal høres forud for denne udtalelse.

Dette notat udgør Sønderborg Kommunes udkast til afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten forud for høring af offentligheden. Selve afgrænsningen er foretaget i et afgrænsningsskema, hvor Sønderborg Kommune har gennemført en vurdering af den potentielle miljøpåvirkning fra projektet for de miljøemner, der fremgår af miljøvurderingslovens formål, som angivet i citatet herover. De miljøemner, som ikke forventes væsentligt påvirket afgrænses ud og behandles ikke videre i bygherres miljøkonsekvensrapport og der anføres en begrundelse derfor. For så vidt angår de miljøemner, der skal behandles i miljøkonsekvensrapporten, beskrives oplæg til metode og datagrundlag.

3) Høring af offentligheden og berørte myndigheder

Ifølge miljøvurderingsloven skal VVM-myndighedens udkast til en afgrænsning af miljøkonsekvensrapporten sendes i høring hos offentligheden, herunder interessenter og berørte myndigheder. Her har offentligheden mulighed for at give input til afgrænsningen og indholdet af miljøkonsekvensrapporten for projektet.

Afgrænsningsnotatet for projektet vedr. etablering og drift af en dagligvarebutik ved Porten i Sønderborg sendes i høring fra d. 8. december 2023 til den 5. januar 2024 hos:

- a) Offentligheden via Sønderborg Kommunes hjemmeside
- b) Slots- og Kulturstyrelsen
- c) Museum Sønderjylland
- d) Fredningsnævnet
- e) SONFOR
- f) Sønderborg Kommune (landskab, trafik og støj)

- g) Borgergruppen "Bevar Dybbøls Historiske Skanser"
- h) Lokalafdeling Danmarks Naturfredningsforening
- i) Danmarks Naturfredningsforening
- j) Friluftsrådet

Efter høringen tilretter Sønderborg Kommune afgrænsningsskemaet i relevant omfang og resultatet af høringen bliver præsenteret i et bilag til dette notat. Det endelige notat efter høringen udgør Sønderborg Kommunes udtalelse om afgræsning af miljøkonsekvensrapportens indhold.

Det endelige notat vil også indgå som bilag til den kommende miljøkonsekvensrapport, sådan at læseren har adgang til en beskrivelse af, hvorfor et emne er eller ikke er behandlet yderligere. Og hvis det er behandlet, da til hvilken detaljeringsgrad.

4) Projektbeskrivelse

Projektet omhandler opførelse og drift af ny dagligvarebutik inden for erhvervsområdet Porten, som er beliggende vest for Sønderborg by ved foden af Alssundbroen. Projektet omfatter også anlæg af p-pladser, to pyloner samt udvidelse af et eksisterende vejkryds på Aabenraavej/Alssundvej med en venstresvingbane.

Anlægsperioden forventes at vare i ca. 7-9 måneder og påbegyndes, når alle myndighedstilladelser er indhentet.

5) Alternativ

0-alternativet, hvor der ikke etableres en dagligvarebutik og svingbane på det pågældende område.

6) Projekter med potentiel kumulativ effekt

Erhvervsområdet Porten er ikke fuldt udbygget, og der kan således blive bygget yderligere projekter inden for området. Etablering af Jyske Banks kontor inden for erhvervsområdet forventes at være færdig inden byggeriet af dagligvarebutikken eventuelt kan igangsættes og skal derfor indgå som kumulativ effekt.

Oversigt over de emner, der fremgår af miljøvurderingslovens formålsparagraf, § 1, og som enten vurderes yderligere i miljøkonsekvensrapporten (ind) eller ikke vurderes yderligere (ud)

Miljøemner	Ind	Ud
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed		X
Befolkningen og menneskers sundhed (herunder trafik og støj)	X	
Jordbund og jordarealer		X
Vand		X
Luft		X
Klimatiske faktorer		X
Materielle goder		X
Landskab	X	
Kulturarv	X	
Større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker		X
Ressourceeffektivitet		X

Afgrænsningsskema

Miljøemne	Fase (anlæg /drift)	Konstateret miljøforhold	Begrundelse for vurdering af potentiel påvirkning	Vurdering af potentiel påvirkning: Ingen Ubetydelig Vurderes (potentiel væsentlig)	Afgrænsning Ind = vurderes i miljøvurderingen Ud = vurderes ikke i miljøvurderingen	Metode til vurdering af miljøfaktorer, der inddrages i miljøkonsekvensrapporten
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	Anlæg	Der vil ske almindelige anlægsarbejder som følge af etableringen af dagligvarebutikken og svingbanen, og der etableres en byggeplads inden for projektområdet. Der vil ikke blive nedrevet bygninger eller træer som følge af etablering af projektet, og der er ikke vandhuller i områder som er egnede lokaliteter for padder.	Butikken etableres på en tom grund i et erhvervsområde. Sønderborg Kommune vurderer, at arealet i sig selv ikke har en naturmæssig værdi, og at projektet ikke vil påvirke nærliggende naturområder, herunder § 3 områder og vandløb samt Natura 2000-områder. Sønderborg Kommune har desuden ikke registreret bilag IV-arter inden for projektområdet og i tilstødende natur- og landbrugsarealer omkring projektet. Der er flere gange registreret den rødlistede art husrødstjert i en afstand af ca. 100-200 m fra projektområdet, men Sønderborg Kommune vurderer, at projektet ikke har betydning for rødlistede arter.	Ingen	Ud	-
	Drift	§ 3 vandløb: Der vil ske udledning af overfladevand fra arealet ved svingbanen til et § 3 vandløb (Skovbækken).	Overfladevand fra svingbanen bliver i praksis også afledt til Skovbækken i dag, da det areal der befæstes ifm. etablering af svingbanen, i forvejen	Ubetydelig	Ud	-

Miljøemne	Fase (anlæg /drift)	Konstateret miljøforhold	Begrundelse for vurdering af potentiel påvirkning	Vurdering af potentiel påvirkning: Ingen Ubetydelig Vurderes (potentiel væsentlig)	Afgrænsning Ind = vurderes i miljøvurderingen Ud = vurderes ikke i miljøvurderingen	Metode til vurdering af miljøfaktorer, der inddrages i miljøkonsekvensrapporten
			består af fastkørte rabatarealer/stabilgrus. Derfor vurderer Sønderborg Kommune, at projektet ikke vil kunne påvirke vandløbet. Sønderborg Kommune skal meddele udledningstilladelse til udledningen.			
	Drift	Natura 2000: Der vil ske udledning af overfladevand fra befæstede arealer fra dagligvarebutikken. Udledningen vil ske via SONFOR's eksisterende regnvandssystemer og et eksisterende regnvandsbassin til Als Sund, hvorfra der er hydraulisk forbindelse til Natura 2000-området N197 "Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als".	Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag er sandbanke, rev og marsvin. Sønderborg Kommune vurderer at udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ikke direkte påvirkes ved etablering og drift af dagligvarebutikken.	Ubetydelig	Ud	-
Befolkningen og menneskers sundhed	Anlæg	Støj: Anlægsarbejderne vil medføre støj fra entreprenørmaskiner mv., hvilket kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed.	Støj fra anlægsarbejderne vil foregå i dagtimerne og vurderes at overholde Sønderborg Kommunes forskrift for bygge- og anlægsprojekter, samt nedrivningsarbejder (støj og vibrationer). Det vurderes, at betydningen vil være midlertidig og ubetydelig.	Ubetydelig	Ud	-
	Drift	Støj (virksomhedsstøj): Drift af dagligvarebutikken vil medføre støj fra parkeringspladsen, varelevering, renovation, køleanlæg og ventilation.	Dagligvarebutikken er beliggende tæt på et boligområde, som vil blive udsat for yderligere støj fra butikkens drift.	Vurderes	Ind	Der skal udarbejdes en beregning af støj fra virksomheden, herunder den øgede trafik. Støjberegningen skal sammenholdes med de gældende grænseværdier, jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder"
	Drift	Støj (trafikstøj): Drift af dagligvarebutikken vil medføre trafikstøj fra til- og frakørsel af biler, lastbiler og renovationsbiler.	Dagligvarebutikken er beliggende tæt på et boligområde, hvor dele af området i forvejen er udsat for trafikstøj. Dele af boligområdet vil udsat for yderligere trafikstøj som følge af trafikken til og fra dagligvarebutikken.	Vurderes	Ind	Der skal udarbejdes en beregning af støj fra eksisterende trafik og fra den øgede trafik. Resultaterne skal sammenholdes med de gældende grænseværdier jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 4/2007 "Støj fra veje".

Miljøemne	Fase (anlæg /drift)	Konstateret miljøforhold	Begrundelse for vurdering af potentiel påvirkning	Vurdering af potentiel påvirkning: Ingen Ubetydelig Vurderes (potentiel væsentlig)	Afgrænsning Ind = vurderes i miljøvurderingen Ud = vurderes ikke i miljøvurderingen	Metode til vurdering af miljøfaktorer, der inddrages i miljøkonsekvensrapporten
	Drift	Lavfrekvent støj: Køleanlæg og ventilationsanlæg med kompressor kan give anledning til lavfrekvent støj.	Erfaringer fra lignende projekter viser, at lavfrekvent støj ikke vil give anledning til påvirkning af omgivelserne, da der er tale om en lav kildestyrke fra kompressoren (53 dB), og Sønderborg Kommune vurderer på derfor, at projektet ikke vil give anledning til overskridelse af de vejledende grænseværdier.	Ingen	Ud	-
	Anlæg	Trafik: Projektet vil give anledning til kortvarige gener i anlægsfasen, særligt ifm. anlæg af svingbanen på Aabenraavej. Det vil gennem hele anlægs-perioden være muligt at anvende Aabenraavej i begge retninger og der vil ligeledes være adgang til Porten.	Det vil være muligt at benytte Aabenraavej i begge retninger gennem hele anlægsfasen. Generne vurderes på den baggrund at være midlertidige og ubetydelige.	Ubetydelig	Ud	-
	Drift	Trafik: Drift af dagligvarebutikken vil give anledning til øget trafik til og fra området, både fra kunder, varelevering mv., hvilket kan have en betydning for afvikling af trafikken og for trafikikkerheden på de berørte veje og kryds.	Miljøemnet skal vurderes yderligere, da trafikken til og fra området vil blive øget i forhold til de nuværende forhold, og det derfor ikke kan afvises, at der er en væsentlig påvirkning.	Vurderes	Ind	<p>Det vurderes at Aabenraavej og Alssundvej blive de primære veje til anlægget. Aabenraavej vurderes at kunne bære den yderlige trafik, og ansøger vil derfor ikke blive bedt om at redegøre for Aabenraavejs kapacitet.</p> <p>Der skal laves en trafikanalyse for hele Alssundvej og de to kryds med Aabenraavej. Trafikanalysen skal som minimum omfatte nuværende trafikstruktur og -belastning, et estimat for hvordan trafikken øges og fordeles i området, og om Alssundvej har den fornødne kapacitet. En vurdering af hvordan den nye trafik forventes at påvirke sideveje og den generelle trafikikkerhed</p>

Miljøemne	Fase (anlæg /drift)	Konstateret miljøforhold	Begrundelse for vurdering af potentiel påvirkning	Vurdering af potentiel påvirkning: Ingen Ubetydelig Vurderes (potentiel væsentlig)	Afgrænsning Ind = vurderes i miljøvurderingen Ud = vurderes ikke i miljøvurderingen	Metode til vurdering af miljøfaktorer, der inddrages i miljøkonsekvensrapporten
						for Alssundvej og dens 2 kryds med Aabenraavej. <u>Kumulation:</u> Kapaciteten skal også belyses ud fra, at Jyske Bank er etableret.
Jordbund og jordarealer	Anlæg	Der bliver inddraget og befæstet en mindre tom grund i et erhvervsområde ifm. etablering af dagligvarebutikken. Der skal ske mindre terrænreguleringer ved etablering af parkeringsplads. Desuden befæstes et mindre areal ifm. etablering af svingbanen på Aabenraavej.	Arealet hvor dagligvarebutikken etableres er i forvejen udlagt til erhvervsområde ifølge lokalplanen. Det nye befæstede areal ved svingbanen består i forvejen af fastkørte rabatarealer/stabilgrus. Der er ikke registreret jordforurening i området og området er ikke områdeklassificeret. Jord fra vej skal dog håndteres som mulig forurenet. De beskrevne påvirkninger vurderes at være ubetydelige.	Ubetydelig	Ud	-
Vand	Drift	Spildevand: Der afledes spildevand til offentlig kloak fra dagligvarebutikken.	Spildevandsmængden fra butikken udgøres af almindeligt husholdningsspildevand og mængden vil være begrænset. Spildevand fra butikken tilsluttes til den offentlige spildevandsledning og vandet vil blive rensset på Sønderborg Renseanlæg. Der vurderes ikke at være en påvirkning.	Ingen	Ud	-
	Drift	Overfladevand (parkeringsplads og dagligvarebutik): Da der befæstes nye arealer ifm. etablering af dagligvarebutik og p-pladser skal der håndteres overfladevand herfra.	Overfladevand fra butik og parkeringspladser forsinkes via et 32 m ³ underjordisk rørbassin, der etableres inden for dagligvarebutikken matrikel. Afløb til det offentlige regnvandssystem reguleres med en afløbsregulator med det beregnede maksimale afløbstal (l/s), som aftales med SONFOR, så der ikke sker en forøgelse af den hydrauliske belastning af regnvandssystemet, herunder af det eksisterende, tørre regnvandsbassin for erhvervsområdet Porten. Med foranstaltningen vurderer Sønderborg Kommune, at påvirkningen vil være	Ubetydelig	Ud	-

Miljøemne	Fase (anlæg /drift)	Konstateret miljøforhold	Begrundelse for vurdering af potentiel påvirkning	Vurdering af potentiel påvirkning: Ingen Ubetydelig Vurderes (potentiel væsentlig)	Afgrænsning Ind = vurderes i miljøvurderingen Ud = vurderes ikke i miljøvurderingen	Metode til vurdering af miljøfaktorer, der inddrages i miljøkonsekvensrapporten
			ubetydelig, da SONFOR's eksisterende regnvandssystemer ikke belastes yderligere. Ovenstående kræver tilslutningstilladelse fra Sønderborg Kommune.			
	Drift	Overfladevand (krydsombygning): Da der befæstes nye arealer ifm. krydsombygningen, skal der håndteres overfladevand herfra.	<p>Krydsombygningen medfører, at der vil blive befæstet et nyt areal med asfalt på op til 650 m². En stor del af dette areal har tidligere været fastkørte rabatarealer/stabilgrus, som også har genereret overfladevand.</p> <p>For den nordøstlige del af Aabenraavej mod erhvervsområdet Porten afvandes overfladevand via grøft, som renses op som en del af projektet for at sikre kapaciteten. Overfladevandet nedsives i grøften med mulighed for overløb til en mindre lavning.</p> <p>Den sydøstlige del af Aabenraavej afleder en mindre mængde overfladevand til en eksisterende grøft, hvor det nedsiver.</p> <p>På sydsiden af Aabenraavej afvandes der via grøft, som ender i en lavning ud for Aabenraavej 53 og herfra formentlig til et rørlagt vandløb nr. 162 (Skovbækken).</p> <p>Beregninger viser, at den forøgede vandmængde, der tilføres grøfterne efter en vejudvidelse, er på 5,7 %. I beregningerne har man sat belægningsprocenten til 50, hvilket formentlig er for højt sat. Sønderborg Kommune vurderer ud fra nævnte, at den forøgede vandmængde er af underordnet betydning.</p>	Ubetydelig	Ud	-
Luft	Anlæg og drift	Entreprenørmaskiner der anvendes til anlæg af dagligvarebutik og svingbane vil give anledning til luftemissioner.	Da der er tale om et mindre anlægsprojekt og anlægsfasen er relativt kort, 7-9 måneder, vurderer Sønderborg Kommune, at entreprenørmaskiner	Ubetydelig	Ud	-

Miljøemne	Fase (anlæg /drift)	Konstateret miljøforhold	Begrundelse for vurdering af potentiel påvirkning	Vurdering af potentiel påvirkning: Ingen Ubetydelig Vurderes (potentiel væsentlig)	Afgrænsning Ind = vurderes i miljøvurderingen Ud = vurderes ikke i miljøvurderingen	Metode til vurdering af miljøfaktorer, der inddrages i miljøkonsekvensrapporten
			kun vil give anledning til en meget begrænset luftemission, som vurderes at være ubetydelig.			
	Drift	Trafikken fra biler, varelevering og renovationsbiler vil give anledning til luftemissioner ved drift af dagligvarebutikken.	Luftemissioner som følge af den øgede trafik vurderes at være begrænset og ubetydelig.	Ubetydelig	Ud	-
Klimatiske faktorer	Anlæg	Drivhusgasudledning: I anlægsfasen vil der være direkte udledninger af drivhusgasser fra entreprenørmaskiner og indirekte udledninger af drivhusgasser, primært fra materialeforbruget til anlæg af ny butik, parkeringsplads og svingbane.	Sønderborg Kommune vurderer, at der er tale om et relativt begrænset anlægsprojekt og at udledningen af drivhusgasser som følge deraf vil være ubetydelig og ikke skal vurderes yderligere.	Ubetydelig	Ud	-
	Drift	Drivhusgasudledning: Trafikken fra biler, varelevering og renovationsbiler vil give anledning til udledning af drivhusgasser ved drift af dagligvarebutikken.	Drivhusgasudledning som følge af den øgede trafik vurderes at være begrænset og ubetydelig.	Ubetydelig	Ud	-
	Drift	Klimatilpasning: Afledning af overfladevand fra nye befæstede arealer kan ifm. store regnskyl give anledning til oversvømmelser.	Afledning af overfladevand fra svingbanen og den nordøstlige del af Aabenraavej mod erhvervsområdet Porten afvandes overfladevand via grøft, hvorfra overfladevandet nedsives med mulighed for overløb til en mindre lavning. Ved lavningen etableres der en lav vold på 0,5 m for at klimasikre erhvervsområdet på Porten. Afledning af overfladevand fra dagligvarebutik og parkeringsplads skal jf. Sønderborg Kommunes spildevandsplan dimensioneres til at håndtere regnvand, så der højst hvert 5. år vil være opstuvning af vand på terræn. Området er i Sønderborg Kommuneplan ikke udpeget som et område med risiko for oversvømmelse. På den baggrund vurderes påvirkningen at være ubetydelig.	Ubetydelig	Ud	-
Materielle goder	Drift	Der inddrages areal til dagligvarebutik og parkering.	Den eksisterende arealanvendelse ses ikke som et materielt gode, og det vurderes at der ikke vil ske	Ingen	Ud	-

Miljøemne	Fase (anlæg /drift)	Konstateret miljøforhold	Begrundelse for vurdering af potentiel påvirkning	Vurdering af potentiel påvirkning: Ingen Ubetydelig Vurderes (potentiel væsentlig)	Afgrænsning Ind = vurderes i miljøvurderingen Ud = vurderes ikke i miljøvurderingen	Metode til vurdering af miljøfaktorer, der inddrages i miljøkonsekvensrapporten
			påvirkning af materielle goder som følge af projektet.			
Landskab	Anlæg	Visuel påvirkning: Der vil ske almindelige anlægsarbejder som følge af etableringen af dagligvarebutikken og svingbanen, og der vil være behov for en mindre byggeplads.	Miljøemnet skal ikke vurderes, da den landskabelige og visuelle betydning som følge af anlægsarbejderne vurderes at være midlertidig og ubetydelig.	Ubetydelig	Ud	-
	Drift	Visuel påvirkning: Projektet medfører, at der etableres en dagligvarebutik med parkeringsplads, to pyloner og en svingbane. Projektet er beliggende inden for kommunens udpegning til Større, sammenhængende landskaber og Bevaringsværdigt landskab i Kommuneplan 2019-2031	Miljøemnet skal vurderes, da projektet er placeret inden for et område som er åbent, højtliggende og med visuel kontakt til kysten ved Alssund. Projektet kan påvirke den samlede oplevelse af kystlandskabet.	Vurderes	Ind	<p>Der skal udarbejdes visualiseringer fra de punkter og med de vinkler, der fremgår af kortet på bilag 1. Visualiseringerne skal laves ud fra fotos, hvor der ikke er blade på træerne.</p> <p>På visualiseringerne skal hele projektet, herunder pyloner, dagligvarebutik og parkeringsplads mv. fremgå. Vedr. parkeringspladsen skal der i visualiseringen tages højde for den ansøgte terrænregulering, samt at parkeringspladsen vises med reel brug af parkeringspladsen, så der også står biler/varebiler på den.</p> <p>Betydningen for oplevelsen af kommunens udpegninger i kommuneplan 2019-2031 efter projektet er gennemført skal beskrives og vurderes.</p> <p><u>Kumulation:</u> På visualiseringerne skal Jyske Banks kommende bygning inden for lokalplanområdet</p>

Miljøemne	Fase (anlæg /drift)	Konstateret miljøforhold	Begrundelse for vurdering af potentiel påvirkning	Vurdering af potentiel påvirkning: Ingen Ubetydelig Vurderes (potentiel væsentlig)	Afgrænsning Ind = vurderes i miljøvurderingen Ud = vurderes ikke i miljøvurderingen	Metode til vurdering af miljøfaktorer, der inddrages i miljøkonsekvensrapporten
						fremgå og vurdering af påvirkningerne skal vurderes i kumulation med denne bygning.
Kulturarv	Anlæg	Fortidsminder: Anlægsarbejderne kan medføre en risiko for påvirkning af fortidsminder.	Der blev udført en arkæologisk prøvegravning af Museum Sønderjylland inden for lokalplanområdet i 2012. Resultatet var, at der i forbindelse med anlægsarbejde er risiko for at støde på nye fund. Da der allerede er foretaget en prøvegravning, vurderer Sønderborg Kommune, at miljøemnet ikke skal undersøges nærmere. Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at hvis man støder på arkæologiske levn under anlægsarbejdet, skal Museum Sønderjylland straks tilkaldes, og arbejdet indstilles i det omfang det berører fortidsmindet, jævnfør museumslovens § 27, stk. 2.	Ubetydelig	Ud	-
	Drift	Fredede fortidsminder: Svingbanen på Aabenraavej placeres inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen for Skanse X.	Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabslementer, herunder at sikre indsyn til og udsyn fra fortidsminderne. Da svingbanen placeres inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, skal påvirkningen vurderes. Desuden viste Museum Sønderjyllands arkæologiske prøvegravning, at der kan være risiko for at støde på nye fund inden for projektområdet.	Vurderes	Ind	Svingbanens påvirkning af henholdsvis indsynet til og udsyn fra fortidsmindet skal vurderes på baggrund af det beskrevne projekt og visualiseringerne som beskrevet under "Landskab, drift, visuel påvirkning".
	Drift	Fredede områder og kulturmiljø: Projektet er beliggende i umiddelbar nærhed af arealfredningen for Dybbøl, som omfatter et større område, herunder skanserne ved Dybbøl. En stor del af denne fredning, er udpeget som værdifuldt kulturmiljø i Sønderborg Kommuneplan 2019-2031.	Miljøemnet skal vurderes, da projektet er beliggende i nærheden af fredningen af Dybbøl, som kan betegnes som et nationalt monument. Da projektet er placeret på et område, som har betydning for udsigten til kysten ved Allsund fra det fredede område og skanserne, samt kan have betydning for den samlede oplevelse af landskabsfredningen og kulturmiljøet, skal den visuelle påvirkning vurderes.	Vurderes	Ind	Der skal udarbejdes visualiseringer som beskrevet under "Landskab, drift, visuel påvirkning". Betydningen for oplevelsen af fredningen og det værdifulde kulturmiljø efter projektet er gennemført skal beskrives og vurderes.

Miljøemne	Fase (anlæg /drift)	Konstateret miljøforhold	Begrundelse for vurdering af potentiel påvirkning	Vurdering af potentiel påvirkning: Ingen Ubetydelig Vurderes (potentiel væsentlig)	Afgrænsning Ind = vurderes i miljøvurderingen Ud = vurderes ikke i miljøvurderingen	Metode til vurdering af miljøfaktorer, der inddrages i miljøkonsekvensrapporten
						<u>Kumulation:</u> På visualiseringerne skal Jyske Banks kommende bygning inden for lokalplanområdet fremgå og vurdering af påvirkningerne skal vurderes i kumulation med denne bygning.
Større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker	Anlæg og drift	Projektet vil ikke kunne give anledning til større menneske- og naturskabte katastrofer eller ulykker hverken i projektets anlægs- eller driftsfase.	Der vil ikke være en påvirkning af miljøemnet.	Ingen	Ud	-
Ressourceeffektivitet	Anlæg	I anlægsfasen vil der blive brugt ressourcer i form af materialer til etablering af dagligvarebutik, parkeringsplads og svingbane.	Sønderborg Kommune vurderer, at der er tale om et relativt begrænset anlægsprojekt og at ressourceforbruget som følge deraf vil være ubetydelig og ikke skal vurderes yderligere.	Ubetydelig	Ud	-

Bilag 1. Placering af steder og vinkler, hvorfra der skal udarbejdes visualiseringer i forbindelse med miljøkonsekvensrapporten.

© GeoDanmark-data fra Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur og Danske kommuner, DDO2022© Hexagon